

Platná znění částí dotčených zákonů

Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

Sazby pojistného

§ 7

Sazby pojistného

(1) Sazby pojistného činí

- a) u zaměstnavatele 24,8 % z vyměřovacího základu, z toho 2,1 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- b) u zaměstnance 6,5 % z vyměřovacího základu,
- c) u osoby samostatně výdělečně činné
- ~~1. 29,2 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5 odst. 1 a 2, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou důchodového pojištění,~~
 - ~~2. 2,3 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 3, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění,~~
- b) u zaměstnance
1. 6,5 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se nestanoví pojistné v sazbách uvedených v bodech 2 až 4,
 2. 5 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 2 nezaopatřené děti,
 3. 2,5 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 3 nezaopatřené děti,
 4. 0 % z vyměřovacího základu, jde-li o zaměstnance, u něhož se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí,
- c) u osoby samostatně výdělečně činné
1. 29,2 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se nestanoví pojistné v sazbách uvedených v bodech 2 až 4,
 2. 27,7 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 26,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 2 nezaopatřené děti,
 3. 25,2 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 24 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu

samostatně výdělečně činnou, u níž se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 3 nezaopatřené děti,

4. 22,7 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2, z toho 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou, u níž se stanoví pojistné v této sazbě z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí,

5. 2,1 % z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 3, jde-li o osobu samostatně výdělečně činnou účastnou nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných,

d) u osoby dobrovolně účastné na důchodovém pojištění 28 % z vyměřovacího základu,

e) u zahraničního zaměstnance 2,1 % z vyměřovacího základu.

(2) Pokud v kalendářním roce osoba samostatně výdělečně činná uplatnila nárok na placení pojistného v nižších sazbách z důvodu péče alespoň o 2 nezaopatřené děti nebo u ní došlo ke změně počtu nezaopatřených dětí, o které pečovala a ohledně nichž uplatnila nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách, anebo osoba samostatně výdělečně činná přestala uplatňovat stanovení pojistného v nižších sazbách, stanoví se sazba pojistného z vyměřovacího základu uvedeného v § 5b odst. 1 a 2 jako průměrná sazba pojistného. Průměrná sazba pojistného se vypočte tak, že se úhrn sazeb pojistného stanovených podle odstavce 1 písm. c) bodů 1 až 4 pro jednotlivé kalendářní měsíce dělí počtem kalendářních měsíců tohoto kalendářního roku, v nichž byla alespoň po část měsíce vykonávána samostatná výdělečná činnost; průměrná sazba pojistného se zaokrouhluje s přesností na 1 platné desetinné místo. Za výkon samostatné výdělečné činnosti se pro účely věty druhé považuje též kalendářní měsíc, v němž osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných.

~~(2)~~ (3) Pro stanovení pojistného na důchodové pojištění, které platí osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění za období předcházející kalendářnímu roku, ve kterém toto pojistné platí, se použije sazba pojistného platná k 1. lednu kalendářního roku, ve kterém se pojistné na důchodové pojištění platí.

~~(3)~~ (4) Pojistné se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

§ 7a

(1) Nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách podle § 7 odst. 1 písm. b) bodů 2 až 4, § 7 odst. 1 písm. c) bodů 2 až 4 a § 7 odst. 2 z důvodu péče o nezaopatřené děti (dále jen „nižší sazby“) mají

a) rodič dítěte,

b) osoba, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu,

c) osoba, která byla pěstounem, pokud dítě přestalo být v pěstounské péči z důvodu nabytí svéprávnosti nebo zletilosti,

d) manžel nebo registrovaný partner osob uvedených v písmenech a) až c).

(2) Dítětem se pro účely stanovení sazeb pojistného v nižších sazbách rozumí dítě vlastní, dítě druhého z manželů nebo registrovaných partnerů, dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, které je uvedeno v § 20 odst. 3 písm. a), b) a e) zákona o důchodovém pojištění, dítě svěřené do pěstounské péče na základě rozhodnutí soudu, s výjimkou pěstounské péče na přechodnou dobu, a dítě uvedené v odstavci 1 písm. c).

(3) Za nezaopatřené dítě se považuje dítě, které je

a) nezletilé,

b) zletilé až do dovršení věku 26 let, jestliže nepobírá invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně a

- 1. soustavně se připravuje na budoucí povolání; soustavná příprava dítěte na budoucí povolání se posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře,**
- 2. nemůže se soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz, nebo**
- 3. z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost.**

(4) Podmínka péče o nezaopatřené dítě je splněna tehdy, jestliže poplatník pojistného žije s nezaopatřeným dítětem v domácnosti v České republice; dočasný pobyt poplatníka pojistného nebo nezaopatřeného dítěte mimo domácnost není v tomto případě na překážku. Pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách může mít poplatník pojistného současně jen jednu domácnost. V případě svěřeni dítěte soudem do střídavé péče nebo společné péče obou rodičů se za domácnost považuje domácnost každého z těchto rodičů. Domácnost se pro účely tohoto zákona posuzuje podle § 24 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Za domácnost v České republice se považuje též domácnost nacházející se mimo území České republiky, pokud se domácnost nachází ve státě, v němž se aplikují přímo použitelné předpisy Evropské unie o koordinaci systémů sociálního zabezpečení nebo s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu o sociálním zabezpečení, nebo ve státě, do něhož byl poplatník pojistného vyslán k výkonu práce na přechodnou dobu nebo v němž má dočasně místo výkonu práce.

(5) Podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách musí být splněny aspoň v jednom dni kalendářního měsíce, v němž trvalo zaměstnání nebo v němž byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

§ 7b

(1) Z důvodu péče o totéž nezaopatřené dítě má nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách v tomtéž kalendářním měsíci jen 1 poplatník pojistného.

(2) Žije-li v téže domácnosti více dětí, na které může uplatnit nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách více poplatníků pojistného, může tento nárok uplatnit jen 1 poplatník pojistného ve vztahu ke všem těmto dětem.

(3) V případě, že podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách splňuje více poplatníků pojistného současně, má nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách jen 1 poplatník pojistného, a to poplatník určený na základě dohody mezi nimi.

§ 7c

(1) Zaměstnanec uplatňuje nárok na placení pojistného v nižších sazbách u svého zaměstnavatele na předepsaném tiskopisu. Má-li zaměstnanec k témuž zaměstnavateli více zaměstnání, uplatňuje nárok na placení pojistného v nižších sazbách ve vztahu k těmto zaměstnáním na jednom tiskopisu.

(2) Zaměstnanec je povinen zaměstnavateli prokázat splnění podmínek pro placení pojistného v nižších sazbách.

§ 7d

(1) Pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách prokazuje poplatník pojistného

a) vztah k dítěti v případě

- 1. rodiče rodným listem dítěte,**
- 2. převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů rodným listem dítěte a rozhodnutím příslušného orgánu o svěřeni dítěte do této péče,**
- 3. manžela rodiče rodným listem dítěte a oddacím listem,**
- 4. registrovaného partnera rodiče rodným listem dítěte a dokladem o uzavření registrovaného partnerství,**
- 5. jde-li o manžela nebo registrovaného partnera osoby, která převzala dítě do péče nahrazující péči rodičů, též rozhodnutím příslušného orgánu o svěřeni dítěte do této péče,**
- 6. jde-li o pěstouna, též rozhodnutím soudu o svěřeni dítěte do pěstounské péče,**
- 7. jde-li o manžela nebo registrovaného partnera pěstouna, též oddacím listem nebo dokladem o uzavření o uzavření registrovaného partnerství,**
- 8. svěřeni dítěte do střídavé nebo společné péče též rozhodnutím soudu o této péči;**

b) soužití s dítětem v domácnosti, o které poplatník pojistného pečuje, čestným prohlášením na předepsaném tiskopisu;

c) nezaopatřenost zletilého dítěte

- 1. potvrzením o soustavné přípravě na budoucí povolání na území České republiky, popřípadě též rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy vydaném podle zákona o státní sociální podpoře o tom, že studium je postaveno na roveň studiu na školách v České republice,**

2. potvrzením ošetřujícího lékaře, že se dítě nemůže soustavně připravovat na budoucí povolání nebo vykonávat výdělečnou činnost pro nemoc nebo úraz,
 3. posudkem okresní správy sociálního zabezpečení vydaným na základě zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, že dítě z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je neschopno vykonávat výdělečnou činnost;
- d) skutečnost, že v případě uvedeném v § 7b odst. 3 neplatí pojistné v nižších sazbách jiný poplatník pojistného žijící s nezaopatřeným dítětem v domácnosti uvedené v § 7a odst. 4,
1. potvrzením zaměstnavatelů ostatních poplatníků pojistného, kteří jsou zaměstnanci a splňují podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách, o tom, že tento poplatník neplatí pojistné v nižších sazbách nebo platí pojistné v nižších sazbách vzhledem k dětem uvedeným v tomto potvrzení,
 2. čestným prohlášením ostatních poplatníků pojistného, kteří jsou osobami samostatně výdělečně činnými a splňují podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách, že neplatí zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách nebo platí tyto zálohy v nižších sazbách vzhledem k dětem uvedeným v tomto prohlášení,
 3. čestným prohlášením, že druhý rodič dítěte nebo manžel nebo registrovaný partner osob uvedených v § 7a odst. 1 písm. a) až c) není poplatníkem pojistného.

(2) V případě více zaměstnání k témuž zaměstnavateli prokazuje zaměstnanec skutečností zakládající nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách jen jednou. Zaměstnanec pro účely stanovení pojistného v nižších sazbách nemusí prokazovat ty skutečnosti, které zaměstnavateli již prokázal a doložil pro daňové nebo jiné účely.

§ 7e

(1) Splní-li zaměstnanec podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách nebo dojde-li u zaměstnance ke změně podmínek pro stanovení pojistného v nižších sazbách, které mají za následek stanovení nižší sazby pojistného, než činí dosavadní sazba pojistného, přihlíží se k těmto skutečnostem od toho kalendářního měsíce, v němž zaměstnanec uplatnil nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách na předepsaném tiskopisu a prokázal zaměstnavateli všechny rozhodné skutečnosti. K narození dítěte se však přihlíží již od toho kalendářního měsíce, v němž se dítě narodilo, pokud zaměstnanec uplatnil nárok na stanovení pojistného v nižších sazbách na předepsaném tiskopisu do konce tohoto kalendářního měsíce a narození dítěte prokázal do 30 dnů od jeho narození.

(2) Dojde-li u zaměstnance ke změně podmínek pro stanovení pojistného v nižších sazbách tak, že v důsledku této změny dochází ke zvýšení sazby pojistného, platí tato změna od kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž k této změně došlo.

(3) Zaměstnanec může na základě svého prohlášení na předepsaném tiskopise zrušit placení pojistného v nižších sazbách nebo zvolit vyšší sazbu pojistného; k tomuto prohlášení se přihlíží od kalendářního měsíce, v němž bylo toto prohlášení doručeno zaměstnavateli. Zaměstnanec, který učinil prohlášení podle věty první,

může znovu uplatnit nárok na placení pojistného v nižších sazbách, pokud splňuje podmínky pro stanovení pojistného v nižších sazbách.

§ 7f

(1) Zaměstnanec je povinen písemně oznámit zaměstnavateli skutečnosti, které mají za následek stanovení vyšší sazby pojistného, než je dosavadní sazba pojistného, a to do 8. dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž tyto skutečnosti nastaly.

(2) Zaměstnanec je povinen na výzvu zaměstnavatele neprodleně doložit skutečnosti potřebné ke stanovení pojistného v nižších sazbách; pokud zaměstnanec, který platí pojistné v nižších sazbách, tuto povinnost nesplní, stanoví se pojistné v sazbě odpovídající prokázaným skutečnostem.

(3) Pokud zaměstnavatel odvedl za zaměstnance pojistné v nižší sazbě, aniž byly důvody pro stanovení pojistného v nižších sazbách, je zaměstnanec povinen uhradit zaměstnavateli tento nedoplatek pojistného. Úhrada podle věty první může být zaměstnavatelem provedena srážkou z příjmu z pracovněprávního vztahu nebo ze služebního poměru nebo z jiného obdobného příjmu, který má charakter příjmu ze závislé činnosti podle zákona o daních z příjmů; tato srážka nesmí převýšit srážku, kterou lze srazit výkonem rozhodnutí.

Odvod pojistného zaměstnavateli **Odvod pojistného**

§ 8

(1) Zaměstnavatel je povinen odvádět i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec. Pojistné odvedené za zaměstnance srazí zaměstnavatel z jeho příjmů, které mu zúčtoval.

(2) Za kalendářní měsíc, ve kterém zaměstnanec má započitatelný příjem, avšak nelze z něho srazit pojistné z důvodu, že tento příjem není v peněžní formě, je zaměstnavatel povinen uhradit i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec; to platí obdobně též v případě, kdy část příjmu je v peněžní formě, avšak v nižší částce, než činí výše pojistného, které je povinen platit zaměstnanec. Za nepeněžní plnění se pro účely odvodu pojistného považuje též peněžní plnění poukázané zaměstnavatelem jinému subjektu ve prospěch zaměstnance. Zaměstnanec je povinen uhradit zaměstnavateli pojistné, které za něj zaplatil zaměstnavatel podle věty první; **ustanovení § 7f odst. 3 věty druhé platí přitom obdobně.**

(3) Započitatelný příjem zúčtovaný do kalendářního měsíce, v němž skončilo zaměstnání malého rozsahu^{58b)} nebo zaměstnání vykonávané na základě dohody o provedení práce a příjem zúčtovaný v dalším kalendářním měsíci, popřípadě kalendářních měsících ve výši, která nezaložila v tomto měsíci, popřípadě měsících účast na nemocenském pojištění, se považují za příjem zúčtovaný v kalendářním měsíci, v němž úhrn započitatelných příjmů zahrnovaných do posledního kalendářního měsíce, ve kterém naposledy trvalo zaměstnání malého rozsahu nebo zaměstnání vykonávané na základě dohody o provedení práce, dosáhl výše zakládající účast na pojištění v tomto měsíci.

(4) Zaměstnavatel je povinen sám vypočítat pojistné, které je povinen odvádět.

§ 9

(1) Zaměstnavatel odvádí pojistné za jednotlivé kalendářní měsíce. Pojistné za kalendářní měsíc je splatné od prvního do dvacátého dne následujícího kalendářního měsíce. Pojistné se odvádí na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.

(2) Zaměstnavatel je povinen ve lhůtě stanovené v odstavci 1 předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení na předepsaném tiskopisu přehled o výši vyměřovacího základu stanoveného podle § 5a a o výši pojistného, které je povinen odvádět, s uvedením čísla účtu, z něhož byla platba pojistného provedena.

(3) Zaměstnavatel je v případě, že aspoň jeden jeho zaměstnanec platí pojistné v nižších sazbách, povinen na tiskopisu podle odstavce 2 uvádět též počet zaměstnanců platících pojistné podle jednotlivých sazeb uvedených v § 7 odst. 1 písm. b) bodech 1 až 4, úhrn vyměřovacích základů těchto zaměstnanců a úhrn odvedeného pojistného, které jsou povinni platit tito zaměstnanci.

58b) § 192 odst. 2 věta první zákoníku práce.

§ 9a

(1) Zaměstnavatel je povinen vést ve své evidenci tyto údaje o placení pojistného v nižších sazbách:

- a) jde-li o zaměstnance, který platí pojistné v nižších sazbách, jeho jméno a příjmení a další údaje uvedené v § 95 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění, a kalendářní měsíce, za které zaměstnanec platí pojistné v nižších sazbách, a výši sazby pojistného; jde-li o cizí státní příslušníky, též adresu pobytu zaměstnance na území České republiky,
- b) jde-li o dítě, o které zaměstnanec pečuje a z důvodu této péče platí pojistné v nižších sazbách, jméno a současné a všechna předcházející příjmení dítěte, datum a místo narození a rodné číslo dítěte a vztah dítěte k zaměstnanci.

(2) Zaměstnavatel je povinen předat zaměstnanci do 8 dnů od obdržení žádosti zaměstnance písemné potvrzení podle § 7d odst. 1 písm. d) bodu 1.

* * * * *

§ 12

(1) Na právního nástupce zaměstnavatele přechází povinnost platit pojistné za dobu nejvýše 10 roků nazpět ode dne, kdy se stal právním nástupcem. Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení¹⁸⁾ je povinna na žádost takového právního nástupce vykázat evidovanou výši dlužného pojistného.

~~(2) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná, může dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné; to platí~~

~~obdobně pro dlužné pojistné na důchodové pojištění, zemře-li osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění.~~

(3) (2) Pojistné, které dluží obchodní společnost nebo družstvo, může zaplatit též společník obchodní společnosti anebo člen statutárního orgánu nebo dozorčí rady této společnosti nebo představenstva družstva; to platí též pro osobu, která byla tímto společníkem nebo členem.

Odvod pojistného osobami samostatně výdělečně činnými § 13

(1) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna odvádět pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na nemocenské pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.¹⁹⁾

(2) Osoba samostatně výdělečně činná je povinna platit za podmínek dále stanovených buď pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nebo zálohy na pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „zálohy na pojistné“) a doplatek na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „doplatek na pojistném“).

(3) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná, může dlužné pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění osoby samostatně výdělečně činné.

18) § 7 písm. c) a d) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

19) § 7 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

* * * * *

§ 14

(1) Zálohy na pojistné se platí na jednotlivé celé kalendářní měsíce. Výše zálohy na pojistné se stanoví procentní sazbou ~~uvedenou v § 7 odst. 1 písm. e) bodě 1~~ **stanovenou podle § 7 odst. 1 písm. c) bodů 1 až 4** z měsíčního vyměřovacího základu.

(2) U osoby samostatně výdělečně činné, která vykonávala samostatnou výdělečnou činnost v předcházejícím kalendářním roce, činí výše měsíčního vyměřovacího základu 50 % z částky rovnající se průměru, který z daňového základu podle § 5b odst. 1 za tento rok připadá na 1 kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která se stane poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou, činí měsíční vyměřovací základ 50 % jedné dvanáctiny rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, z nichž se vychází při výpočtu daně z příjmů stanovené paušální částkou.

(4) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné příslušná okresní správa sociálního zabezpečení poměrně sníží na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, měsíční vyměřovací základ, pokud její

příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení připadající v průměru na jeden kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o snížení, nejméně však v období tří kalendářních měsíců po sobě jdoucích, je nejméně o jednu třetinu nižší než takový příjem připadající v předcházejícím kalendářním roce v průměru na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(5) Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost činí nejméně 25 % průměrné mzdy. Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která se pro účely placení záloh považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (§ 13a odst. 8 a 9) činí nejméně 10 % průměrné mzdy. V případě, že osoba samostatně výdělečně činná byla plátcem záloh na pojistné za měsíc prosinec, zůstává pro tuto osobu samostatně výdělečně činnou měsíční vyměřovací základ stanovený podle věty první nebo druhé v platnosti v následujícím kalendářním roce až do kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1.

(6) Za kalendářní měsíc, který následuje po měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, se záloha na pojistné ve výši odpovídající měsíčnímu vyměřovacímu základu stanovenému podle odstavců 2 až 5 platí do kalendářního měsíce, v němž byl nebo měl být takový přehled podán v dalším kalendářním roce. Pokud je podle tohoto přehledu měsíční vyměřovací základ nižší než dosavadní měsíční vyměřovací základ, platí tento nižší měsíční vyměřovací základ podle tohoto přehledu již za kalendářní měsíc, v němž byl podán tento přehled.

(7) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné, která vykonává vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení rozhodnout, že osoba samostatně výdělečně činná není povinna platit zálohy na pojistné v období uvedeném v odstavci 4, pokud v důsledku poklesu příjmů stanoveného obdobně podle odstavce 4 by této osobě samostatně výdělečně činné v tomto období nevznikla účast na důchodovém pojištění podle § 10 odst. 2 a 3 zákona o důchodovém pojištění.

(8) Zálohy na pojistné se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského, peněžité pomoci v mateřství nebo dlouhodobého ošetrového z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc.

(9) Dlužné zálohy na pojistné se stanoví ve výši odpovídající částce měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle odstavců 2 až 5.

(10) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené podle § 4, nebo platila-li osoba samostatně výdělečně činná zálohy na pojistné za kalendářní rok, ve kterém není účastna důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na důchodové pojištění.

(11) Dopltek na pojistném se stanoví ve výši rozdílu mezi výší pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stanoveného podle § 4 a výší záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období.

(12) Měsíční vyměřovací základ se zaokrouhuje na celé koruny směrem nahoru.

19b) § 17 odst. 2 a 4 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

26) § 2 odst. 3 písm. i) zákona č. 284/2009 Sb., o platebním styku.

* * * * *

§ 15

(1) Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, je povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. V tomto přehledu se kromě údajů o daňovém základu, popřípadě není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení uvádějí údaje o vyměřovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nejnižším měsíčním vyměřovacím základu pro zálohy na pojistné, úhrnu záloh na pojistné, pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměřovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměřovacího základu (§ 15a), a vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, též údaje o skutečnostech uvedených v § 9 odst. 6 písm. a) až e) zákona o důchodovém pojištění, pokud chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou s vedlejší samostatnou výdělečnou činností; pokud osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost formou spolupráce, je povinna uvést v tomto přehledu též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Uvedla-li osoba samostatně výdělečně činná v přehledu údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna tyto údaje též doložit, a to nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala; ustanovení § 13a odst. 9 věty třetí platí zde obdobně. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost příslušné okresní správě sociálního zabezpečení doložit do 30. dubna kalendářního roku, ve kterém má povinnost podat daňové přiznání za předchozí kalendářní rok. Osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou uvádí v přehledu též tento údaj a, je povinna příslušné okresní správě sociálního zabezpečení předložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl přehled podán, protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou. Pokud je v předloženém protokole daň stanovena paušální částkou na více zdaňovacích období, povinnost jeho předložení za další kalendářní rok nebo roky uvedené v protokolu se považuje za splněnou v den, kdy osoba samostatně výdělečně činná za takový kalendářní rok podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti. Rozhodnutí správce daně o zrušení platby daně paušální částkou podle zvláštního právního předpisu^{19d)} je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději v den, kdy podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích

ze samostatné výdělečné činnosti za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, za který naposledy byla poplatníkem daně z příjmů paušální částkou.

(2) Osoba samostatně výdělečně činná, která uplatňuje stanovení pojistného průměrnou sazbou pojistného podle § 7 odst. 2, je povinna v přehledu podle odstavce 1 uvést tuto průměrnou sazbu a sazby pojistného podle § 7 odst. 1 písm. c) bodů 1 až 4 platné pro jednotlivé kalendářní měsíce a doložit stanovení pojistného v nižších sazbách. Stanovení pojistného v nižších sazbách a změnu nižší sazby pojistného v průběhu kalendářního roku je osoba samostatně výdělečně činná povinna doložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala. Pokud osoba samostatně výdělečně činná doložila některou skutečnost podstatnou pro stanovení pojistného v nižších sazbách na přehledu za některý předchozí kalendářní rok a tato skutečnost trvá i v kalendářním roce, za který se podává přehled, tato skutečnost se již znovu nedokládá.

~~(2)~~ **(3)** Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je vyšší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled, a to nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové priznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, kterou má podle opravného přehledu zaplatit, a pojistným a příspěvkem, které zaplatila za kalendářní rok, za který opravný přehled podává, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Částku rozdílu na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je osoba samostatně výdělečně činná povinna doplatit do 8 dnů ode dne, v němž byl nebo měl být opravný přehled podán. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala nebo měla podat.

~~(3)~~ **(4)** Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je nižší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, může osoba samostatně výdělečně činná předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové priznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, pokud původní výše tohoto základu byla určena ve vyšší než minimální výši, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud přeplatek v důsledku podání opravného přehledu vznikl,

a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Jestliže částka daňového základu nezakládá osobě samostatně výdělečně činné za dobu vedlejší samostatné výdělečné činnosti účast na důchodovém pojištění v kalendářním roce, za který opravný přehled podává, může spolu s opravným přehledem podat přihlášku k tomuto pojištění za kalendářní rok, za který opravný přehled podává. Opravný přehled podle věty první může osoba samostatně výdělečně činná podat nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce po měsíci, v němž se o změně daňového základu nebo nové výši příjmů a výdajů ze samostatné výdělečné činnosti dověděla. Opravný přehled se považuje za žádost o vrácení přeplatku; při vrácení přeplatku se postupuje podle § 17. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala.

~~(4)~~ **(5)** Údaj o určeném vyměřovacím základu, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, nemůže být dodatečně změněn, s výjimkou opravného přehledu podle ~~odstavce 2 nebo 3~~ **odstavce 3 nebo 4**.

~~(5)~~ **(6)** Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná před splněním povinností uvedených v předchozích odstavcích, může za ni tyto povinnosti splnit její dědic nebo fyzická osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné. Pokud je těmito osobami podáno více přehledů podle odstavce 1 věty první nebo podle ~~odstavce 2 nebo 3~~ **odstavce 3 nebo 4** a nedohodnou-li se tyto osoby na částce vyměřovacího základu určeného podle § 5b odst. 1 až 3, vychází se z přehledu podaného osobou, která podala daňové přiznání za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou,⁶²⁾ a pokud žádná z těchto osob nebyla povinna podat daňové přiznání z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, považuje se za vyměřovací základ nejnižší z vyměřovacích základů uvedených těmito osobami.

19d) § 7a odst. 4 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění zákona č. 492/2000 Sb.

62) § 40 odst. 7 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

§ 15a

Maximální vyměřovací základy

(1) Maximálním vyměřovacím základem zaměstnance pro placení pojistného je částka ve výši čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy. Rozhodným obdobím, z něhož se zjišťuje maximální vyměřovací základ zaměstnance, je kalendářní rok. Maximální vyměřovací základ zaměstnance je tvořen součtem vyměřovacích základů zaměstnance zjištěných v kalendářním roce, za který se maximální vyměřovací základ zjišťuje.

(2) Přesáhne-li v kalendářním roce úhrn vyměřovacích základů zaměstnance maximální vyměřovací základ podle odstavce 1 a zaměstnanec je v tomto roce zaměstnán

a) jen u jednoho zaměstnavatele, neplatí zaměstnanec v tomto kalendářním roce pojistné z částky, která přesahuje tento maximální vyměřovací základ; to platí i v případě více zaměstnání v kalendářním roce, avšak u téhož zaměstnavatele,

b) u více zaměstnavatelů, považuje se pojistné zaplacené zaměstnancem z úhrnu jeho vyměřovacích základů ze všech zaměstnání, který přesahuje tento maximální vyměřovací

základ, za přeplatek na pojistném (§ 17); tento přeplatek však nemůže být vyšší než částka, která byla zaměstnanci z jeho příjmů sražena na pojistném.

(3) Zaměstnavatel je povinen písemně potvrdit zaměstnanci na jeho žádost úhrn vyměřovacích základů za kalendářní rok, z nichž bylo sraženo pojistné, **a platil-li zaměstnanec v kalendářním roce pojistné v nižších sazbách, vyměřovací základy za jednotlivé kalendářní měsíce tohoto roku, z nichž bylo sraženo pojistné, s uvedením sazby pojistného platné v jednotlivých kalendářních měsících,** a to do 8 dnů ode dne obdržení žádosti; zjistí-li zaměstnavatel, že v tomto potvrzení uvedl nesprávné údaje, je povinen neprodleně vydat zaměstnanci nové potvrzení.

(4) Do vyměřovacího základu zaměstnavatele se nezahrnuje částka, která přesahuje maximální vyměřovací základ zaměstnance a z níž zaměstnanec neplatí v kalendářním roce pojistné podle odstavce 2 písm. a).

(5) Maximálním vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka ve výši čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy.

(6) Byla-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce též zaměstnancem a součet vyměřovacího základu nebo úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance a vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti přesáhl maximální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné stanovený podle odstavce 5, sníží se o tuto přesahující částku nejdříve vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a je-li přesahující částka vyšší než tento vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, sníží se o zbytek přesahující částky vyměřovací základ nebo úhrn vyměřovacích základů zaměstnance. Vyměřovací základy zaměstnance dokládá osoba samostatně výdělečně činná potvrzením podle odstavce 3.

(7) Zálohy na pojistné není povinna platit osoba samostatně výdělečně činná, která je účastna důchodového pojištění též jako zaměstnanec a v zaměstnání dosáhla maximálního vyměřovacího základu zaměstnance, a to od kalendářního měsíce, v němž příslušné okresní správe sociálního zabezpečení oznámila a doložila, že v zaměstnání dosáhla tohoto maximálního vyměřovacího základu, do kalendářního měsíce, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, v němž osoba samostatně výdělečně činná dosáhla tohoto maximálního vyměřovacího základu, pokud povinnost platit zálohy na pojistné trvá.

§ 16

Odvod pojistného osobami dobrovolně účastnými důchodového pojištění

(1) Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění platí pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé celé kalendářní měsíce, ve kterých je aspoň po část kalendářního měsíce účastna důchodového pojištění podle § 6 zákona o důchodovém pojištění.

(2) Pojistné na důchodové pojištění za doby uvedené

a) v § 6 odst. 1 písm. c) až e) zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po uplynutí dvou kalendářních roků následujících po kalendářním roce, do něhož spadá kalendářní měsíc, za který se toto pojistné platí,

b) v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění nelze zaplatit po uplynutí jednoho roku od posledního dne kalendářního měsíce, za který se toto pojistné platí.

(3) Je-li pojistné na důchodové pojištění zapláceno po uplynutí lhůt uvedených v odstavci 2 nebo je-li toto pojistné zapláceno osobou uvedenou v § 6 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění za dobu delší než 15 let anebo je-li toto pojistné zapláceno za dobu po vzniku nároku na starobní důchod, považuje se za přeplatek na pojistném.

(4) Osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění odvádí pojistné na důchodové pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Při platbě pojistného na důchodové pojištění je osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění povinna označit kalendářní měsíce, za které toto pojistné platí.

(5) Zemře-li osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění, může dlužné pojistné na důchodové pojištění zaplatit osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění.

§ 16a

Odvod pojistného zahraničními zaměstnanci

(1) Zahraniční zaměstnanec, který je účasten nemocenského pojištění, je povinen platit pojistné na nemocenské pojištění na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení za jednotlivé celé kalendářní měsíce, s výjimkou kalendářních měsíců, ve kterých měl po celý kalendářní měsíc nárok na nemocenské, peněžitou pomoc v mateřství nebo dlouhodobé ošetrovné nemocenského pojištění zahraničního zaměstnance. Pojistné na nemocenské pojištění je splatné od prvního dne do posledního dne kalendářního měsíce, za který se pojistné na nemocenské pojištění platí. Pojistné na nemocenské pojištění za kalendářní měsíc, v němž se zahraniční zaměstnanec přihlásil k účasti na nemocenském pojištění, je splatné ode dne, v němž se zahraniční zaměstnanec přihlásil k účasti na nemocenském pojištění, do konce následujícího kalendářního měsíce. Měsíční základ, který zahraniční zaměstnanec stanovil v souladu s tímto zákonem a odvedl z něho pojistné na nemocenské pojištění, nelze dodatečně měnit. Ustanovení § 14c odst. 3 věty poslední platí v případě věty čtvrté přiměřeně. Zahraniční zaměstnanec může po projednání s příslušnou okresní správou sociálního zabezpečení platit pojistné na nemocenské pojištění na delší než měsíční období, avšak vždy jen do budoucna a nejdéle do konce kalendářního roku.

(2) Jestliže pojistné na nemocenské pojištění bylo zahraničním zaměstnancem zapláceno po uplynutí lhůty stanovené v odstavci 1 nebo bylo zapláceno v této lhůtě, avšak v nižší částce, než mělo být zapláceno, anebo zahraniční zaměstnanec nebyl v kalendářním měsíci, za který platí pojistné na nemocenské pojištění, dobrovolně účasten důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na nemocenské pojištění.

* * * * *

§ 20

Penále

(1) Nebylo-li pojistné zapláceno ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, je plátce pojistného povinen platit penále. Penále činí 0,05 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pro výši zálohy na pojistné platí obdobně ustanovení § 14 odst. 9.

(2) Penále se poprvé platí za kalendářní den, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného. Penále se naposledy platí za den, ve kterém bylo dlužné pojistné zapláceno. Posledním dnem, za který osoba samostatně výdělečně činná platí penále z dlužných záloh na pojistné, je

a) den, ve kterém byl podán přehled podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud byl tento přehled podán ve stanovené lhůtě, nebo

b) poslední den lhůty stanovené pro podání přehledu podle § 15 za kalendářní rok, za který vznikl dluh na zálohách na pojistném, pokud nebyl tento přehled podán ve stanovené lhůtě.

(3) Jestliže příslušná okresní správa sociálního zabezpečení⁴⁴⁾ povolila placení dlužného pojistného ve splátkách (§ 20a), penále z takového dluhu činí 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy dluh na pojistném trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu; pokud plátce pojistného, kterému bylo povoleno placení dlužného pojistného ve splátkách, nezplatí včas nebo ve správné výši některou splátku dluhu nebo pojistné splatné v období po splatnosti první splátky dluhu a okresní správa sociálního zabezpečení z tohoto důvodu zrušila povolení, je povinen platit z dlužného pojistného ještě penále ve výši 0,025 % dlužné částky za každý kalendářní den, kdy jeho dluh trvá, a to ode dne splatnosti první splátky dluhu. Jestliže bylo pojistné zaplácené ve správné výši za kalendářní měsíc použito k úhradě dlužných částek podle § 22a, nepřihlíží se pro účely předchozí věty k takovému postupu.

(4) Pro účely odstavce 3 se považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplácené včas a ve správné výši i tehdy, pokud bylo zapláceno později, než mělo být zapláceno, z důvodu, že bylo zapláceno na účet jiné než příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně, popřípadě na účet zdravotní pojišťovny; podmínkou však je, že toto pojistné bylo zapláceno na účet příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nejpozději do osmi dnů po zjištění, že bylo zapláceno na tento jiný účet; ustanovení odstavce 6 část věty první za středníkem platí i zde. Pro účely odstavce 3 se dále považuje pojistné splatné v období po vydání rozhodnutí o povolení splátek za pojistné zaplácené včas a ve správné výši rovněž tehdy, pokud bylo zapláceno v nižší částce, než ve které mělo být zapláceno, z toho důvodu, že z částky pojistného byla odečtena náhrada mzdy za dobu dočasně pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena; podmínkou však je, že dlužné pojistné bylo do správné výše dopláceno nejpozději do 8 dnů po zjištění tohoto dluhu.

(5) Penále se neplatí

a) za dobu, kdy osoba samostatně výdělečně činná nevykonává samostatnou výdělečnou činnost,

- b) v případě, že záloha na pojistné nebyla zaplacená ve lhůtě stanovené v § 14a odst. 1 věta první, pokud tato záloha na pojistné byla zaplacená do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla záloha na pojistné splatná,
- c) z pojistného na důchodové pojištění, které osoba dobrovolně účastní důchodového pojištění dluží za dobu dobrovolné účasti na tomto pojištění,
- d) za dobu, po kterou se zaměstnavatel již nepovažuje pro účely tohoto zákona za zaměstnavatele [§ 3 odst. 1 písm. a)],
- e) za dobu ode dne následujícího po dni vydání platebního výměru do dne předcházejícímu dni jeho vykonatelnosti, pokud dlužné pojistné bylo zaplacené do dne vykonatelnosti platebního výměru,
- f) za dobu ode dne zahájení insolvenčního řízení do dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu, kterým insolvenční řízení končí, s výjimkou případů, kdy soud rozhodl o skončení insolvenčního řízení podle § 142 insolvenčního zákona,
- g) a dobu ode dne, od kterého došlo k promlčení pohledávky na pojistném podle § 18,
- h) za dobu od vstupu plátce pojistného do likvidace,
- i) byla-li podána kasační stížnost proti rozhodnutí krajského soudu, kterým bylo zrušeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o povinnosti zaplatit pojistné, za dobu ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí krajského soudu, do osmého dne po dni nabytí právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti, pokud dlužné pojistné bylo zaplacené do tohoto dne; nebylo-li v této lhůtě dlužné pojistné zaplacené, platí se penále ode dne nabytí právní moci rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti.

(6) Jestliže pojistné bylo zaplacené na účet jiné než příslušné okresní správy sociálního zabezpečení nebo na účet správce daně nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1 ode dne následujícího po dni její platby (§ 19 odst. 2) do osmi dnů po dni zjištění, že plátce zaplatil pojistné na tento jiný účet; za den tohoto zjištění se považuje den, ve kterém plátce pojistného požádal o vrácení částky pojistného zaplacené na jiný účet, nejpozději však den, ve kterém mu příslušná okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila, že tuto platbu pojistného neobdržela. Jestliže pojistné bylo zaplacené na účet cizozemského nositele pojištění namísto příslušné okresní správy sociálního zabezpečení, nepovažuje se taková částka za dlužné pojistné podle odstavce 1, pokud plátce pojistného uhradí dlužné pojistné do 8 dnů po zjištění, že měl pojistné zaplatit okresní správě sociálního zabezpečení; za den tohoto zjištění se přitom považuje den, ve kterém mu okresní správa sociálního zabezpečení písemně oznámila číslo účtu, na který mají být platby pojistného zasílány.

(7) Jestliže pojistné bylo zaměstnavatelem zaplacené v nižší částce, než ve které mělo být zaplacené, z toho důvodu, že z částky pojistného byla odečtena náhrada mzdy za dobu dočasně pracovní neschopnosti ve vyšší částce, než měla být odečtena, nepovažuje se částka, o kterou bylo pojistné takto zkráceno, za dlužné pojistné podle odstavce 1, a to až do dne předcházejícího dni, kdy se stal vykonatelným platební výměr, kterým bylo pojistné dlužné z tohoto důvodu předepsáno k úhradě.

(8) Jestliže pojistné bylo zaměstnavatelem zaplaceno v nižší částce, než ve které mělo být zaplaceno, pouze z toho důvodu, že pojistné v nižších sazbách bylo stanoveno v důsledku nesplnění povinnosti uložené tímto zákonem zaměstnanci nebo jestliže zaměstnanec uvedl na tiskopisu podle § 7c odst. 1 věty první nesprávné údaje anebo oznámil nebo doložil zaměstnavateli nesprávné údaje, neplatí se z dlužného pojistného penále.

~~(8)~~ **(9)** Každá platba penále se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

~~(9)~~ **(10)** Pokud jde o splatnost penále, způsob jeho placení, jeho vymáhání, promlčení a vrácení přeplatku na penále, postupuje se stejně jako u pojistného.

~~(10)~~ **(11)** Pro účely zvláštních předpisů⁶⁴⁾ se za dlužné pojistné považuje i dlužné penále.

44) § 7 písm. b), c), d) a f) zákona ČNR č. 582/1991 Sb., ve znění zákona č. 241/1994 Sb.

45) Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů.

64) Např. zákon č. 328/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon ČNR č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů.

* * * * *

§ 22b

Pravděpodobná výše pojistného

(1) Jestliže zaměstnavatel nesplnil povinnost podat přehled podle § 9 odst. 2, nebo jestliže osoba samostatně výdělečně činná nesplnila povinnost podat přehled podle § 15 odst. 1 a 2 a tato povinnost nebyla splněna ani ve lhůtě určené příslušnou správou sociálního zabezpečení v písemné výzvě, může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení stanovit rozhodnutím pravděpodobnou výši pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti nebo pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti (dále jen „pravděpodobná výše pojistného“), pokud byl plátce pojistného v této výzvě na tento následek upozorněn.

(2) Při stanovení pravděpodobné výše pojistného vychází příslušná okresní správa sociálního zabezpečení z údajů a pomůcek, které má k dispozici nebo které si sama opatří. Údaje o počtu zaměstnanců si může okresní správa sociálního zabezpečení vyžádat od krajské pobočky Úřadu práce, která je povinna tyto údaje jí sdělit, pokud je má k dispozici. Nelze-li pro nedostatek podkladů stanovit pravděpodobnou výši příjmů zaměstnance anebo osoby samostatně výdělečně činné, má se pro účely stanovení pravděpodobné výše pojistného za to, že jejich měsíčním příjmem je částka 1,5násobku průměrné mzdy určované pro kalendářní rok, ve kterém okresní správa sociálního zabezpečení stanoví pravděpodobnou výši pojistného; u osoby samostatně výdělečně činné se má přitom za to, že tato částka je jejím měsíčním příjmem ze samostatné výdělečné činnosti, který je již snížen o výdaje vynaložené na jeho dosažení, zajištění a udržení. **Při stanovení pravděpodobné výše pojistného se použije u zaměstnanců sazba pojistného uvedená v § 7 odst. 1 písm. b) bodě 1 a u osob**

samostatně výdělečně činných sazba pojistného uvedená v § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1. Částka podle věty třetí se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

(3) Stanovením pravděpodobné výše pojistného není dotčena povinnost předložit přehled podle § 9 odst. 2 nebo § 15 odst. 1 a 2 ani možnost uložit pokutu podle § 25c nebo § 25d. Je-li následně tento přehled předložen, příslušná okresní správa sociálního zabezpečení novým rozhodnutím^{22a)} rozhodnutí o pravděpodobné výši pojistného zruší. Okresní správa sociálního zabezpečení novým rozhodnutím^{22a)} zruší rozhodnutí o pravděpodobné výši pojistného, pokud osoba samostatně výdělečně činná prokáže, že nevykonávala samostatnou výdělečnou činnost v období, na které byla stanovena pravděpodobná výše pojistného, nebo pokud zaměstnavatel prokáže, že nezaměstnával ani jednoho zaměstnance v období, na které byla stanovena pravděpodobná výše pojistného.

(4) Plátcí pojistného jsou povinni platit penále z dlužné částky pravděpodobné výše pojistného, a to ode dne, který bezprostředně následuje po dni splatnosti pojistného (§ 20 odst. 2 věta první), ohledně něhož nebyl podán přehled podle § 9 odst. 2 nebo § 15 odst. 1 a 2, do dne, ve kterém byl tento přehled předložen, a to včetně tohoto dne. Ustanovení věty první platí přitom i tehdy, je-li penále z pravděpodobné výše pojistného vyšší než penále z pojistného podle přehledu podle § 9 odst. 2 nebo § 15 odst. 1 a 2; je-li penále z pravděpodobné výše pojistného nižší než penále z pojistného podle tohoto přehledu, je plátcé pojistného povinen zaplatit ještě tento rozdíl.

22a) § 101 zákona č. 500/2004 Sb.

§ 22c

Uschovávání účetních a dalších záznamů

Účetní a další záznamy o údajích potřebných pro stanovení a odvod pojistného jsou plátcí pojistného povinni uschovávat po dobu 10 kalendářních roků následujících po roce, kterého se týkají. **To platí obdobně pro úschovu dokladů potřebných ke stanovení pojistného v nižších sazbách.**

* * * * *

§ 24

Tiskopisy

Česká správa sociálního zabezpečení je povinna zajistit vydávání tiskopisů potřebných k hlášení údajů a **plnění dalších povinností stanovených tímto zákonem a podávání žádostí zaměstnanců pro uplatnění nároku na stanovení pojistného v nižších sazbách nebo žádostí podle § 7e odst. 3 stanovených tímto zákonem.** Tyto tiskopisy jsou poplatníci pojistného uvedení v § 3 povinni používat. **Česká správa sociálního zabezpečení je povinna tiskopisy předepsané podle tohoto zákona zveřejnit v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup.** Okresní správy sociálního zabezpečení poskytují bezplatně zaměstnavatelům a poplatníkům pojistného tiskopisy předepsané podle tohoto zákona.

* * * * *

§ 25

(1) Ustanovení § 2 až 24 a § 25c až 25f se použijí i pro vojáky z povolání a vojáky v záloze ve výkonu vojenské činné služby⁷⁵⁾ s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumějí se tím příslušné orgány Ministerstva obrany,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních mluví o zaměstnavateli, rozumí se tím ~~příslušný útvar ozbrojených sil České republiky~~ **Ministerstvo obrany nebo příslušný útvar ozbrojených sil České republiky, Vojenského zpravodajství nebo Vojenské policie.**

(2) Ustanovení § 2 až 24 a § 25c až 25f se použijí i pro příslušníky Vězeňské služby České republiky, Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních mluví o zaměstnavateli, rozumí se tím útvar Vězeňské služby České republiky a zaměstnavatel příslušníka Policie České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služby a Úřadu pro zahraniční styky a informace.

(3) Ustanovení § 2 až 24 a § 25c až 25f se použijí i pro příslušníky Celní správy České republiky s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím Generální ředitelství cel,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních mluví o zaměstnavateli, rozumí se tím příslušný celní orgán.

(4) Ustanovení § 2 až 24 a § 25c až 25f se použijí i pro příslušníky Hasičského záchranného sboru České republiky s těmito odchylkami:

- a) tam, kde podle těchto ustanovení vykonává působnost Česká správa sociálního zabezpečení nebo okresní správa sociálního zabezpečení, rozumí se tím Ministerstvo vnitra,
- b) tam, kde se v těchto ustanoveních hovoří o zaměstnavateli, rozumí se tím příslušný orgán Hasičského záchranného sboru České republiky.

(5) Pro stanovení vyměřovacího základu je nezapočítatelným příjmem též příspěvek za službu v zahraničí náležející vojákům vyslaným do zahraniční operace.

(6) Útvary a orgány uvedené v odstavci 1 písm. b), odstavci 2 písm. b), odstavci 3 písm. b) a odstavci 4 písm. b) odečtou úhrn zúčtovaných dávek nemocenského pojištění od pojistného, které jsou povinny odvádět, a rozdíl odvedou na příslušný účet sdělený v oborech své působnosti orgány uvedenými v odstavci 1 písm. a), odstavci 2 písm. a), odstavci 3 písm. a) a odstavci 4 písm. a), které též v případě, že úhrn zúčtovaných dávek nemocenského pojištění je vyšší než pojistné, které má být odvedeno, uhradí plátcům pojistného tento rozdíl, a to do 8 dnů od podání stanoveného přehledu.

(7) Byla-li osoba ve služebním poměru uvedená v odstavcích 1 až 4 v kalendářním roce též zaměstnancem a v tomto kalendářním roce vznikl přeplatek podle § 15a odst. 2 písm. b), vrací tento přeplatek útvary a orgány uvedené v odstavci 1 písm. b), odstavci 2 písm. b), odstavci 3 písm. b) nebo odstavci 4 písm. b).

(8) Pro účely utajení činnosti zpravodajských služeb České republiky, Policie České republiky, Celní správy České republiky a Generální inspekce bezpečnostních sborů a zajištění bezpečnosti jejich příslušníků lze při plnění úkolů stanovených tímto zákonem použít zvláštní postupy stanovené vládou. Tyto zvláštní postupy mohou použít

- a) příslušníci zpravodajské služby České republiky, Policie České republiky, Celní správy České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Hasičského záchranného sboru České republiky,
- b) zpravodajské služby České republiky, Policie České republiky, Celní správa České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Hasičský záchranný sbor České republiky,
- c) orgány sociálního zabezpečení.

* * * * *

§ 25d

(1) Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako zaměstnavatel dopustí přestupku tím, že

- a) nevede ve svých záznamech kurz, který použila pro přepočtení příjmu vyplacenému zaměstnanci v cizí měně na českou měnu podle § 5 odst. 5,
- b) nevede ve své evidenci údaje o placení pojistného v nižších sazbách podle § 9a odst. 1,**
- c) nepředá zaměstnanci ve stanovené lhůtě písemné potvrzení podle § 9a odst. 2,**
- ~~b) d) nepředloží příslušné okresní správě sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě na předepsaném tiskopisu přehled podle § 9 odst. 2 podle § 9 odst. 2 a 3,~~
- ~~e) e) nezajistí, aby mzdová účtárna plnila povinnosti zaměstnavatele při odvodu pojistného podle § 10,~~
- ~~f) f) neodvede příslušné věznicí nebo ústavu pro výkon zabezpečovací detence za kalendářní měsíc pojistné podle § 11,~~

- ⇒ **g)** v rozporu s § 15a odst. 3 nepotvrdí zaměstnanci úhrn vyměřovacích základů za kalendářní rok, z nichž bylo sraženo pojistné, nebo mu nevydá nové potvrzení,
- ⇒ **h)** neuvede v potvrzení vydávaném na základě § 15a odst. 3, zda je zaměstnanec účasten v kalendářním roce důchodového spoření,
- ⇒ **i)** neuschovává účetní záznamy o údajích potřebných pro stanovení a odvod pojistného podle § 22c, nebo
- ⇒ **j)** nepoužívá tiskopisy podle § 24.

(2) Za přešupek podle odstavce 1 lze uložít pokutu do 50 000 Kč.

§ 25da

(1) Fyzická osoba se jako zaměstnanec dopustí přešupku tím, že neoznámí ve stanovené lhůtě písemně zaměstnavateli skutečnosti, které mají za následek stanovení vyšší sazby pojistného, podle § 7f odst. 1.

(2) Za přešupek podle odstavce 1 lze uložít pokutu do 20 000 Kč.

Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn

* * * * *

§ 8

Posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti

(1) Okresní správy sociálního zabezpečení posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost fyzických osob pro účely sociálního zabezpečení, **pro účely placení pojistného na sociální zabezpečení v nižších sazbách** a pro účely poskytnutí dávek a průkazu osoby se zdravotním postižením podle jiných právních předpisů^{9b}) při zjišťovacích a kontrolních lékařských prohlídkách. Za tím účelem posuzují

- a) invaliditu a změnu stupně invalidity,
- b) dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost,
- c) zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou,
- d) *zrušeno*
- e) schopnost pohyblivosti a orientace pro účely řízení o přiznání průkazu osoby se zdravotním postižením a zda jde pro účely příspěvku na zvláštní pomůcku o osobu s těžkou vadou nosného nebo pohybového ústrojí nebo s těžkým sluchovým postižením nebo s těžkým zrakovým postižením anebo s těžkou nebo hlubokou mentální retardací a zdravotní stav nevyklučuje poskytnutí příspěvku na zvláštní pomůcku,
- f) *zrušeno*
- g) stupeň závislosti fyzické osoby pro účely příspěvku na péči.

(2) Okresní správa sociálního zabezpečení provede zjišťovací lékařskou prohlídku na základě žádosti správního orgánu, který vede řízení, pro jehož účely je posudek žádán.

- (3) Okresní správa sociálního zabezpečení provede kontrolní lékařskou prohlídku
- a) v termínu určeném při předchozím posouzení okresní správou sociálního zabezpečení na základě žádosti správního orgánu, který vede řízení, pro jehož účely je posudek žádán,
 - b) zjistí-li posudkově významné skutečnosti, které odůvodňují provedení kontrolní lékařské prohlídky,
 - c) z podnětu orgánu sociálního zabezpečení nebo správního orgánu, na základě jehož žádosti provedla okresní správa sociálního zabezpečení zjišťovací lékařskou prohlídku; v těchto případech je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat příslušný orgán o výsledku posouzení,

- d) z podnětu orgánu pomoci v hmotné nouzi, jde-li o prokázání trvání invalidity třetího stupně pro účely řízení o dávce pomoci v hmotné nouzi a již uplynula platnost posudku; v těchto případech je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat orgán pomoci v hmotné nouzi o výsledku posouzení,
- e) z podnětu Úřadu práce České republiky, jde-li o ověření skutečnosti, zda fyzická osoba je osobou se zdravotním postižením; v těchto případech je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat Úřad práce České republiky o výsledku posouzení, nebo
- f) z podnětu fyzické osoby, která byla uznána invalidní, avšak její žádost o přiznání invalidního důchodu byla zamítnuta a již uplynula platnost posudku, jde-li o prokázání, že je osobou se zdravotním postižením podle zákona o zaměstnanosti,
- g) z podnětu ministerstva; v tomto případě je okresní správa sociálního zabezpečení povinna informovat ministerstvo o výsledku posouzení.

(4) Úkoly okresní správy sociálního zabezpečení uvedené v odstavci 1 může plnit pouze lékař. Je-li lékař okresní správy sociálního zabezpečení vedoucím zaměstnancem, je oprávněn dávat státnímu zaměstnanci příkazy k výkonu státní služby podle zákona o státní službě.

(5) Místní příslušnost okresní správy sociálního zabezpečení k posuzování zdravotního stavu podle odstavce 1 se řídí

- a) místem trvalého pobytu fyzické osoby na území České republiky, popřípadě místem pobytu na území České republiky podle druhu pobytu cizince; nemá-li fyzická osoba takový pobyt na území České republiky, řídí se místní příslušnost místem, kde se na území České republiky obvykle zdržuje, nebo
- b) sídlem věznice, popřípadě vazební věznice (dále jen „věznice“), je-li fyzická osoba ve výkonu trestu odnětí svobody nebo vazby.

(6) Na žádost fyzické osoby, jejíž zdravotní stav má být posouzen, nebo s jejím souhlasem může okresní správa sociálního zabezpečení příslušná podle odstavce 5 požádat o posouzení této osoby okresní správu sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu je tato osoba zaměstnána nebo se v něm dlouhodobě zdržuje, popřípadě je hospitalizována ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče nebo jsou jí poskytovány pobytové sociální služby v zařízení sociálních služeb nebo je jí poskytováno vzdělávání pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením^{9c)}, anebo okresní správu sociálního zabezpečení, v jejímž územním obvodu se nachází zdravotnické zařízení poskytovatele, který posuzované osobě poskytuje zdravotní služby, pokud zdravotní stav posuzované osoby vyžaduje vzhledem k charakteru nemoci posouzení tímto poskytovatelem zdravotních služeb.

(7) Okresní správy sociálního zabezpečení podávají posudky o tom, zda zdravotní stav osob, jejichž důchodové pojištění provádějí orgány uvedené v § 9, odůvodňuje poskytnutí dávky důchodového pojištění anebo dávky nebo služby sociální péče.

(8) Při posuzování podle odstavce 1 vychází okresní správa sociálního zabezpečení zejména z nálezu ošetřujícího lékaře, popřípadě také z vyšetření dětského klinického psychologa v případě pervazivních vývojových poruch, výsledků funkčních vyšetření a

výsledků vlastního vyšetření lékaře, který plní úkoly okresní správy sociálního zabezpečení podle odstavce 1, a z podkladů stanovených jinými právními předpisy^{9d)}. Při posuzování podle odstavce 1 lze vycházet také z podkladů vypracovaných lékařem určeným Českou správou sociálního zabezpečení.

(9) Česká správa sociálního zabezpečení posuzuje invaliditu a dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav dítěte a jeho neschopnost vykonávat z důvodu tohoto zdravotního stavu výdělečnou činnost pro účely řízení o námitkách (§ 88). Česká správa sociálního zabezpečení posuzuje, zda jde o osobu zdravotně znevýhodněnou pro účely odvolacího řízení. Rozhoduje-li o důchodu orgán sociálního zabezpečení uvedený v § 9 odst. 1, vydává Česká správa sociálního zabezpečení posudky podle věty první na základě žádosti tohoto orgánu. Úkoly České správy sociálního zabezpečení podle věty první a druhé může plnit pouze lékař. Z posuzování podle věty první je vyloučen lékař, který tutéž věc posuzoval nebo pro takové posouzení vypracoval podklad pro účely rozhodnutí správního orgánu v prvním stupni řízení.

(10) Okresní správa sociálního zabezpečení a Česká správa sociálního zabezpečení předá nebo zašle občanu do 7 dnů stejnopis posudku vydaného podle odstavce 1 písm. a) nebo podle odstavce 9 věty první; náležitosti tohoto posudku stanoví prováděcí právní předpis.

9b) Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

9c) § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

9d) Například § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách.

* * * * *

§ 13a

Orgány sociálního zabezpečení mohou vyzvat zaměstnance nebo osobu samostatně výdělečně činnou, kteří uplatnili nárok na stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách, aby osvědčili skutečnosti rozhodné pro tento nárok. Zaměstnanec a osoba samostatně výdělečně činná jsou povinni této výzvě vyhovět, a to ve lhůtě do 8 dnů ode dne doručení výzvy, nestanovil-li orgán sociálního zabezpečení lhůtu delší.

* * * * *

§ 15

Kontrola

(1) Pověření zaměstnanci orgánů sociálního zabezpečení jsou oprávněni kontrolovat plnění povinností uložených zaměstnavatelům a osobám samostatně výdělečně činným tímto zákonem a zákonem o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti; k odstranění zjištěných nedostatků jsou oprávněni ukládat opatření k nápravě ve stanovené lhůtě. Zaměstnavatelé a osoby samostatně výdělečně činné jsou povinni plnit opatření k nápravě ve stanovené lhůtě.

(2) Pověření zaměstnanci orgánu sociálního zabezpečení provádějící kontrolu podle odstavce 1 jsou povinni se prokázat průkazem vydaným orgánem sociálního zabezpečení. Průkaz podle věty první je pověřením ke kontrole plnění povinností uložených zaměstnavatelům a osobám samostatně výdělečně činným tímto zákonem a zákonem o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti. Náležitosti průkazu stanoví prováděcí právní předpis.

* * * * *

Přestupky

§ 54

(1) Fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

- a) se bez vážného důvodu nedostaví na výzvu orgánu sociálního zabezpečení na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení nebo na místo určené touto správou v určeném termínu podle § 12 písm. e),
- b) nesdělí svému zaměstnavateli na jeho výzvu skutečnosti uvedené v § 51 odst. 2,
- c) jako osoba dobrovolně účastná důchodového pojištění na výzvu okresní správy sociálního zabezpečení nesdělí ve stanovené lhůtě skutečnosti uvedené v § 52 odst. 3,
- d) poruší jako přizvaná osoba povinnost mlčenlivosti podle § 121, nebo
- e) poruší povinnost mlčenlivosti podle § 14 odst. 1 věty druhé, § 122 nebo 122a.

(2) Fyzická osoba se jako osoba samostatně výdělečně činná dopustí přestupku tím, že

- a) se bez vážného důvodu nedostaví na výzvu orgánu sociálního zabezpečení na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení nebo na místo určené touto správou v určeném termínu podle § 12 písm. d),
- b) nevyhoví výzvě osvědčit ve stanovené lhůtě skutečnosti rozhodné pro nárok na stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách podle § 13a,**
- ↳ c) nesplní ve stanovené lhůtě povinnost uloženou opatřením k nápravě vydaným podle § 15 odst. 1, nebo
- e) d) neoznámí příslušné okresní správě sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě nebo stanoveným způsobem skutečnosti uvedené v § 48.

(3) Fyzická osoba se jako zaměstnanec dopustí přestupku tím, že nevyhoví výzvě osvědčit ve stanovené lhůtě skutečnosti rozhodné pro nárok na stanovení pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti v nižších sazbách podle § 13a.

~~(3)~~ **(4)** Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako zaměstnavatel dopustí přestupku tím, že

- a) neposkytne orgánu sociálního zabezpečení na jeho výzvu pomoc ve stanovené lhůtě nebo nepodá bezplatné sdělení pro potřeby uvedené v § 11 odst. 1,
- b) se bez vážného důvodu nedostaví na výzvu orgánu sociálního zabezpečení na příslušnou okresní správu sociálního zabezpečení nebo na místo určené touto správou v určeném termínu podle § 12 písm. d),
- c) nesplní ve stanovené lhůtě povinnost uloženou opatřením k nápravě vydaným podle § 15 odst. 1,
- d) v rozporu s § 35a odst. 3 nepodá na výzvu orgánu sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě a stanoveným způsobem hlášení nebo nepředloží záznam o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávku a jeho trvání nebo pro výši a výplatu dávky,
- e) neprovádí úschovu dokladů uvedených v § 35a odst. 4 po předepsanou dobu,
- f) nezajistí úschovu dokladů zaměstnavatele podle § 35a odst. 5,
- g) nevede řádně evidenci údajů uvedených v § 36a odst. 2 a v § 37 odst. 1 až 3 nebo nepředloží příslušnému orgánu sociálního zabezpečení stejnopis potvrzení podle § 37 odst. 3,
- h) nevydá občanu na jeho žádost ve stanovené lhůtě ani po písemném upozornění orgánu sociálního zabezpečení potvrzení podle § 37 odst. 2, 3 nebo 7 nebo podle § 40 nebo § 42,
- i) nevede evidenci údajů uvedených v § 37 odst. 7 nebo tyto údaje nepředkládá ve lhůtě stanovené v § 39a odst. 1 České správě sociálního zabezpečení podle § 39a odst. 6,
- j) nevede evidenční list důchodového pojištění podle § 38, nevyhotovuje jej stanoveným způsobem nebo jej ve lhůtě stanovené v § 39 nepředkládá příslušnému orgánu sociálního zabezpečení,
- k) nevydá orgánu sociálního zabezpečení na jeho žádost ve stanovené lhůtě potvrzení podle § 40, § 42 nebo nesdělí písemně údaje podle § 83 odst. 2, nebo
- l) nepodá příslušnému orgánu sociálního zabezpečení hlášení podle § 41 stanoveným způsobem nebo ve stanovené lhůtě.

~~(4)~~ **(5)** Fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako držitel dokladů dopustí přestupku tím, že

- a) nesplní na výzvu orgánu sociálního zabezpečení ve stanovené lhůtě povinnost týkající se výpisu, opisu nebo kopie dokladů zaměstnavatele nebo potvrzení shody podle § 35a odst. 6, nebo
- b) v rozporu s § 35a odst. 7 nesplní oznamovací povinnost nebo na vlastní náklady nezajistí uložení dokladů zaměstnavatele u jiného držitele dokladů.

~~(5)~~ **(6)** Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako poskytovatel zdravotních služeb dopustí přestupku tím, že

- a) neprovede na žádost vyšetření zdravotního stavu podle § 16 odst. 1 písm. a) nebo je neprovede ve lhůtě uvedené v § 16 odst. 3,
- b) nezpracuje na žádost lékařské podklady podle § 16 odst. 1 písm. b) nebo je nezpracuje ve lhůtě uvedené v § 16 odst. 3,
- c) nesdělí na žádost informace podle § 16 odst. 2 písm. a) nebo je nesdělí ve lhůtě uvedené v § 16 odst. 3,
- d) neumožní na žádost nahlížení do zdravotnické dokumentace nebo nezapůjčí zdravotnickou dokumentaci podle § 16 odst. 2 písm. b) nebo tak neučiní ve lhůtě uvedené v § 16 odst. 3,
- e) neposkytne poživateli důchodu součinnost podle § 116d odst. 2,
- f) nepřevzme po dobu hospitalizace poživatele důchodu vyplacený důchod nebo jej nepředá poživateli bezprostředně po jeho obdržení podle § 116d odst. 3 písm. a),
- g) neuloží přijatý důchod nebo jeho část podle § 116d odst. 3 písm. b),
- h) nevyúčtuje písemně částky přijatého důchodu na žádost poživatele důchodu podle § 116d odst. 3 písm. c), nebo
- i) neoznámí provozovně držitele poštovní licence ve stanovené lhůtě ukončení pobytu poživatele důchodu ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče nebo jí neprodleně nevrátí částky důchodu přijaté po úmrtí poživatele důchodu podle § 116d odst. 3 písm. d).

~~(6)~~ **(7)** Za přestupek lze uložit pokutu do

- a) 10 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) až c) ~~nebo odstavce 2, odstavce 2 nebo 3,~~
- b) 20 000 Kč, jde-li o přestupek podle ~~odstavce 3~~ **odstavce 4** písm. a), d), h), k) nebo l), ~~odstavce 4~~ **odstavce 5** písm. a) nebo ~~odstavce 5~~ **odstavce 6** písm. e) až i),
- c) 50 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. d), odstavce 3 písm. b) a c) nebo ~~odstavce 5~~ **odstavce 6** písm. a) až d),
- d) 200 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. e), nebo
- e) 300 000 Kč, jde-li o přestupek podle ~~odstavce 3~~ **odstavce 4** písm. e) až g), i) a j) nebo ~~odstavce 4~~ **odstavce 5** písm. b).

* * * * *

§ 104ba
Vysvětlení a čestné prohlášení

Na základě výzvy orgánu sociálního zabezpečení lze před zahájením řízení o placení pojistného v nižších sazbách ve sporných případech podat vysvětlení podle § 137 odst. 1 správního řádu též v písemné formě. Orgán, u něhož se řízení o placení pojistného v nižších sazbách vede, může též v tomto řízení usnesením připustit jako důkaz čestné prohlášení; usnesení o připuštění čestného prohlášení se pouze poznamená do spisu.

* * * * *

§ 127a

Zvláštní postupy k utajení a zajištění bezpečnosti

(1) Pro účely utajení činnosti zpravodajských služeb České republiky, Policie České republiky, **Celní správy České republiky** a Generální inspekce bezpečnostních sborů a zajištění bezpečnosti jejich příslušníků lze použít zvláštní postupy při plnění úkolů stanovených tímto zákonem.

(2) Zvláštní postupy podle odstavce 1 mohou použít

a) příslušníci

1. zpravodajské služby České republiky,
2. Policie České republiky,
3. Generální inspekce bezpečnostních sborů,
4. Hasičského záchranného sboru České republiky,
- 5. Celní správy České republiky,**

b) zpravodajské služby České republiky, Policie České republiky, **Celní správy České republiky**, Generální inspekce bezpečnostních sborů a Hasičský záchranný sbor České republiky,

c) orgány sociálního zabezpečení.

(3) Zvláštní postupy podle odstavce 1 stanoví vláda.

**Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 155/1995Sb., o důchodovém pojištění,
ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn**

§ 11

(1) Dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění

- a) osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4, za kterou bylo v České republice zaplaceno pojistné,
- b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zaplaceno pojistné, a to nejdříve ode dne zaplacení pojistného.

(2) Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až t a v § 5 odst. 4 nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započitatelné do vyměřovacího základu pojištěnce proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění, pokud nešlo o omluvné důvody; za omluvné důvody se považují skutečnosti uvedené v § 16 odst. 4 věť druhé písm. a). Podmínka zaplacení pojistného uvedená v odstavci 1 písm. a) se považuje za splněnou **v případě, že osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) nezaplatila pojistné z důvodu, že sazba pojistného činila 0 % z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí**, v případě, kdy pojistné nebylo zaplaceno jen proto, že v kalendářním roce osoba uvedená v odstavci 1 písm. a) dosáhla stanoveného maximálního vyměřovacího základu pro pojistné^{17c)}, a v případě, kdy zaměstnavatel pojistné na pojištění neodvedl, ačkoliv byl povinen toto pojistné odvést, pokud se dále nestanoví jinak; zaměstnavatelem se pro účely tohoto zákona rozumí právnická nebo fyzická osoba zaměstnávající pojištěnce v pracovním poměru a dalších pracovních vztazích, nebo k níž je pojištěnec v jiném vztahu zakládajícím účast na pojištění podle tohoto zákona, jakož i organizační složka státu.^{16a)} Za dobu pojištění uvedenou v odstavci 1 písm. a) se u osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. a) až d) a f) až k), t) a odst. 4 považuje též doba, po kterou podle pravomocného rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohody uzavřené po podání návrhu na určení neplatnosti skončení tohoto právního vztahu trval nadále jejich právní vztah zakládající účast na pojištění, pokud podle tohoto rozhodnutí nebo této dohody došlo ke skončení tohoto vztahu neplatně a pokud by jinak byla, kdyby nedošlo k neplatnému skončení tohoto vztahu, splněna podmínka uvedená v § 8; podmínka zaplacení pojistného se přitom považuje za splněnou. Pro účely splnění podmínky zaplacení pojistného uvedené v odstavci 1 písm. a) se příjem započitatelný do vyměřovacího základu pojištěnce, který náleží zpětně na základě pravomocného rozhodnutí soudu nebo mimosoudní dohody uzavřené po podání návrhu na zaplacení tohoto příjmu, započte v těch kalendářních měsících, za které náleží.

(3) Dobou pojištění osob uvedených v § 5 odst. 1 písm. e) je též

- a) v kalendářním roce, do něhož spadá den, od něhož se přiznává důchod (dále jen „rok přiznání důchodu“), doba před tímto dnem, jestliže tyto osoby zaplatily do dne podání žádosti o přiznání důchodu zálohy na pojistné splatné do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, v němž byla podána tato žádost,

b) kalendářní rok, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud byly za tento kalendářní rok zaplacený zálohy na pojistné splatné za tento rok a doplatek na pojistném ještě nebyl splatný přede dnem podání žádosti o přiznání důchodu.

16a) § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.

17) Zákon ČNR č. 589/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

17c) § 15a odst. 1 zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

**Platná znění příslušných ustanovení zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění,
ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhovaných změn**

§ 18

(1) Denní vyměřovací základ se stanoví tak, že se vyměřovací základ zjištěný z rozhodného období vydělí počtem kalendářních dnů připadajících na rozhodné období, pokud se dále nestanoví jinak; jsou-li v rozhodném období vyloučené dny (odstavec 7), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období. Denní vyměřovací základ se zaokrouhluje s přesností na 2 platná desetinná místa.

(2) Vyměřovacím základem zaměstnance je úhrn vyměřovacích základů pro pojistné na důchodové pojištění za jednotlivé kalendářní měsíce v rozhodném období. Vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné je úhrn měsíčních základů v rozhodném období, z nichž tato osoba zaplatila pojistné na pojištění. Do úhrnu vyměřovacích základů pro pojistné na důchodové pojištění podle věty první se zahrnují i ty vyměřovací základy, z nichž nebylo odvedeno pojistné z důvodu, **že zaměstnanec neplatí pojistné proto, že sazba pojistného činí 0 % z důvodu péče o 4 a více nezaopatřených dětí, nebo z důvodu překročení maximálního vyměřovacího základu^{18a)}**; do úhrnu měsíčních vyměřovacích základů podle věty druhé se zahrnují jen ty měsíční vyměřovací základy, z nichž bylo odvedeno pojistné v souladu se zvláštním právním předpisem¹⁾.

(3) Rozhodným obdobím je období 12 kalendářních měsíců před kalendářním měsícem, ve kterém vznikla sociální událost, pokud se dále nestanoví jinak.

(4) Jestliže sociální událost u zaměstnance vznikla v období, kdy od vzniku pojištění zaměstnance do konce kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž sociální událost vznikla, neuplynulo 12 kalendářních měsíců, je rozhodným obdobím období od vzniku pojištění zaměstnance do konce kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž sociální událost vznikla.

(5) Jestliže sociální událost u zaměstnance vznikla v kalendářním měsíci, v němž vzniklo pojištění zaměstnance, považuje se za denní vyměřovací základ jedna třicetina započitatelného příjmu, kterého by zaměstnanec pravděpodobně dosáhl v tomto kalendářním měsíci. Jde-li o zaměstnání malého rozsahu nebo o zaměstnání na základě dohody o provedení práce, považuje se v tomto případě za denní vyměřovací základ jedna třicetina vyměřovacího základu zaměstnance dosaženého v tomto kalendářním měsíci.

(6) Nemá-li zaměstnanec v rozhodném období stanoveném podle odstavce 3 vyměřovací základ nebo není-li v rozhodném období alespoň 30 kalendářních dnů, jimiž se dělí vyměřovací základ, je rozhodným obdobím první předchozí kalendářní rok, v němž byl dosažen započitatelný příjem a je v něm alespoň 30 kalendářních dnů, jimiž se dělí vyměřovací základ. Rozhodné období podle věty první začíná nejdříve dnem vzniku pojištění zaměstnance. První předchozí kalendářní rok se zjišťuje postupně od roku, v němž vznikla sociální událost.

(7) Vyloučenými dny jsou

- a) kalendářní dny omluvené nepřítomnosti zaměstnance v práci nebo ve službě, za které zaměstnanci nenáleží náhrada příjmu nebo za které mu nebyl poskytnut služební příjem nebo služební plat, s výjimkou kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti, za které zaměstnanci nevznikl nárok na nemocenské z důvodu uvedeného v § 25 písm. a) a c), a kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti po ukončení podpůrčí doby podle § 28 odst. 4,
- b) kalendářní dny dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, v nichž náleží zaměstnanci náhrada mzdy, platu nebo odměny v období prvních 14 kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti (karantény) nebo snížený plat (snížená měsíční odměna) v období prvních 14 kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti (karantény)¹⁹⁾; v období od 1. ledna 2012 do 31. prosince 2013 se těmito vyloučenými dny rozumí období prvních 21 kalendářních dní dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény,
- c) kalendářní dny, za které bylo zaměstnanci vypláceno nemocenské, peněžitá pomoc v mateřství, otcovská, ošetrovné nebo dlouhodobé ošetrovné,
- d) kalendářní dny připadající na kalendářní měsíce, za které osoba samostatně výdělečně činná podle zvláštního právního předpisu¹⁾ neplatí pojistné na pojištění,
- e) kalendářní dny připadající na kalendářní měsíce, v nichž osoba samostatně výdělečně činná nebyla účastna pojištění.

1) Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

18a) § 15a zákona č. 589/1992 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

19) § 127a zákoníku práce.

19) § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů.

§ 73 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

§ 48 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

§ 53 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.